

81

IOANNIS ARGENTERII IN CLAVDII GALENI PERGAMENI,

Artem Medicinalem Commentarius.

N OMNI officio duo potissimum spectanda esse arbitror: Primum quid agere expediat, Secundum qua ratione quæ agenda sunt, tractare oporteat. Itaque cum nostrum officium sit docere, videndum quæ & quot sint à nobis docenda; quaque ratione illa rectè explicare poterimus. Porro docendorum numerum intelligemus ex notione finis nobis nunc propositi. Nā cum finis omnia quæ in eum referuntur, potestate contineat: fit utique; ut ex eius consideratione, & resolutione, certus rerum numerus eliciatur, ita ut nihil superfluum, aut diminutum tradi possit. Sic enim Galenus docet non solum vniuersas medicinæ partes; sed etiam aliarum rerum numerum inuestigandum esse, constituique quod ex illis constat. Igitur cū artem medicinalem Galeni susceperim explanandam: illa autem ex sua inscriptione polliceatur (quod & ipse author testatur) vniuersæ medicinæ tractationem, & aliorum omnium librorum, quos ille scripsit, compendium: cogimur utique in operis huius enarratione omnia attingere, quæ ad medicinam docendam pertinent. Sunt autem hæc in duplici differentia; quædam enim de vniuersa medicina dicuntur: alia vero ad singulas eius partes sunt referenda. Prioris generis hæc sunt, quodnam fuerit initium artis medicæ, qui illius inuectores, & laudandi postea cultores, quid vnusquisque addiderit, mutauerit, aut aliud quod scire sit necessarium, vel laudabile præstiterit; quid præterea, & qualis facultas sit ipsa medicina, quodnam illius subiectum, quis finis, quæ, & quot partes; Hæc enim ut de vniuersa arte dicuntur, ita si ignorantur, frustra alia quæ in ea continentur, docere tentabimus. Cæterum quum operis cuiuscumque explicatio habeat quædam etiam communia: alia vero propria singulis tractationibus, & rebus quæ in eo docentur, cogimur eadem ratione prius quam ad hæc perueniamus, illa inuenire & exponere. Sunt porro communia vniuerso operi quæ ἀπολογούμενα à Græcis dicuntur: à nobis vero prælectiones haud ineptè vocari possunt: atque hæc quidem plura, aut pauciora, poni solent, prout dubia quædam sunt, & obscura in quibusdam operibus: in aliis vero nota & perspicua: Sunt tñ decē hæc in vniuersum: libri author, inscriptio, intētio siue scopus, utilitas, diuisio, difficultas & facilitas, subiectum operis, dignitas, proportio & comparatio libri propositi cū aliis authoris operibus, ordo quo vitur author, quemque sequi vult doctor. Iam vero docendi ratio sit methodo, cuius vim & usum nos explicare oportet, ne temerè aliquid docere tentemus: & quoniam etiam de doctrinis Galenus initio huius operis agit. Igitur cum inuenerimus agendum esse de his, quæ ad totam artem, & singulas illius partes pertinent, necnon de illis, quæ communia sunt vniuerso operi, & propria his, quæ in eo docentur: Ac præterea quærendam esse docendi rationem, & viam, qua illa omnia explicari possint: nunc videndum de quonam ex propositis tractare prius oporteat. Postulat quidem docendi ratio, ut is qui artem suscipit explicandam, absque operis alicuius enarratione, primo loco explicet quæ communia sunt cæteris, quæ in ipsa arte docentur, ipsi vero medicinæ propria. Sed quoniam secundo capite Galenus medicinam definit, & commodè eo loco alia quæ commemorauimus de ea esse enarranda, doceri poterunt, sequemur operis ordinem cui ex nostro instituto sumus addicti, & primum prælectiones expediemus: deinde de doctrina docēdiq; ratione (quoniam ea re primo capite agit author) disseremus. Postea vero quæ communia sunt arti nostræ diligentius pertractabimus. Postremò illius & operis partes explanare aggrediemur: habent enim illa eadem tractationem, quoniam in opere docentur quæ propria sunt arti. Porro vniuersa ἀπολογούμενα, nonnulli ex interpretibus huius operis (ut Akachias) prætermittunt, idque temerè, quando quidem non solum videmus ab omnibus Græcis & Latinis philosophis, qui aliorum libros enarrant, ea proponi, & maximo studio ac diligentia doceri: sed etiā rei natura postulat, ut præcedant cōia, sequatur vero propria: Adde quod horū explicatio luculentiorē & ornatiorem interpretationem reddit, ac lectorem, auditoremque excitat, totque rebus præcognitis alacriorem facit ad ea quæ opere continentur perdiscenda. Alii vero (ut Manardus, & Montanus) pauca duntaxat ex illis attingunt, nec ea quidem suo loco. Nam illi statim ab initio quærunt